

Timplan 1, inledande undervisning, 45 min

Barnets rättigheter tillkommer varje barn

Mål

Eleverna lär sig att känna de allmänna principerna i konventionen om barnets rättigheter och funderar på vad de innebär i deras liv och verksamhet (L2).

Utgångspunkten är egna erfarenheter och observationer, teman för etiskt tänkande (L1), användning och produktion av olika texter (L4), verksamhet i grupp (L6) samt dryftande av teman som gäller rättvisa och likabehandling (L7).

Läroämnen

Miljölära, religion, livsåskådningskunskap

Artiklar

Konventionen i allmänhet, fyra allmänna principer (2, 3, 6, 12)

Nyckelord

Konventionen om barnets rättigheter, icke-diskriminering, barnets bästa, rätt till liv, respekt

Tillbehör

Tavelbild (Fyra allmänna principer om barnets rättigheter), pysseltillbehör (papper i olika färg, sax, pennor, limstift eller häftmassa), MIELI rf:s styrkokort

Lektionens gång

Inledning: Vad är konventionen om barnets rättigheter? (10 min)

Presentation och ledning av programmet under lektionen med hjälp av en tavelbild av de fyra allmänna principerna om barnets rättigheter. Det viktigaste är att skapa förståelse för vad konventionen om barnets rättigheter är och varför den är så viktig. Ni lyfter särskilt fram avtalets fyra allmänna principer, som framgår av tavelbilden. Den vuxnas ansvar för tillgodoseendet av barnets rättigheter betonas. Tavelbild: www.lapsenoikeudet.fi/wp-content/uploads/2022/10/Tavelbild-de-fyra-allmanna-principerna.pdf

Eleverna informeras också om Veckan för barnets rättigheter och Dagen för barnets rättigheter, som alltid firas den 20 november.

Läraren kan använda som hjälp:

- Informationspaketet om Barnens rättigheter 2022 (pdf): www.lapsenoikeudet.fi/wp-content/uploads/2022/10/SVE-Lapsen-oikeuksien-viikon-teema-2022-TURVALLISUUS.pdf

- Känner du till barnens mänskliga rättigheter? (Barnombudsmannen): <https://lapsiasia.fi/documents/25250457/97709778/Tunnetko+lapsen+oikeudet+ruotsi+2021+ia.pdf>
- När barnets rättigheter förverkligas, för eleverna (pdf): www.lapsenoikeudet.fi/wp-content/uploads/2022/09/Kun-Lapsen-oikeudet-toteutuvat-svenska.pdf
- När barnets rättigheter förverkligas, för läraren (pdf): www.lapsenoikeudet.fi/wp-content/uploads/2022/09/Kun-Lapsen-oikeudet-toteutuvat-opettajan-versio-svenska.pdf

Pyssel och funderingar: Äppelträd om barnets rättigheter (30 min)

Hela klassen pysslar tillsammans ett äppelträd med barnets rättigheter som består av fyra delområden: rötter, stam, grenar och äpplen. Avsikten är att ni funderar vad de fyra allmänna principerna för barnets rättigheter innebär.

Delområdena för trädet kan genomföras på alternativa sätt:

- Läraren har färdigt gjort eller ritat ett så stort träd att eleverna kan rita eller skriva saker som ska finnas på respektive plats på trädet. Även minneslappar eller färgpapper kan användas för detta och fästas i trädet.

Eller

- Klassen pysslar och ritat tillsammans trädets rötter, stam, grenar och äpplen.

Skapande av ett äppelträd om barnets rättigheter:

1. Olikhetens rötter: 1. Vad är det som gör att jag är jag?

Varje elev får fundera ut en särskild egenskap som eleven vill skriva eller rita. Läraren skapar genom sin verksamhet och sitt exempel en atmosfär av acceptans. Eleverna undrar vad som är speciellt med honom eller henne själv och som eleven kan vara stolt över?

Som hjälp kan ni använda MIELI Psykisk Hälsa i Finland rf:s styrkokort (https://mieli.fi/wp-content/uploads/2021/08/styrkokorten_svenska.pdf)

2. En stam för välmående: Vad är det som ger mig trygghet?

Var och en får skriva eller rita in en eller två saker på trädstammen som ger dem trygghet (t.ex. en närstående person, hemmet, trafikljus, gatljus, ett sällskapsdjur osv.).

3. Grenar av åsikter: Min åsikt är...

Var och en får skriva eller rita sin egen åsikt på trädets grenar (t.ex. "idrott är viktigt för mig").

4. Drömmarnas äpplen: Vad drömmer jag om?

Varje barn har rätt till liv och drömmar. Skriv eller rita in i äpplen vilka saker du drömmer om.

Gemensam diskussion (5 min)

Ni granskar det färdiga äppelträdet för barnets rättigheter och diskuterar det tillsammans (t.ex. hur kändes det att göra trädet, var någon punkt svår eller lätt?). Ni ska betona de vuxnas ansvar för tillgodoseendet av barnets rättigheter och barnets och föräldrarnas rätt att få hjälp och stöd, om det t.ex. finns problem hemma.

Ni går igenom med eleverna var de vid behov får hjälp om de upplever otrygghet och/eller märker att barnets rättigheter inte tillgodoses i deras eget fall. För vem kan ett barn berätta om det t.ex. inte är tryggt att vara hemma eller i skolan? Om möjligt, be till exempel att skolans psykolog och/eller kurator presenterar sig kort så att eleverna vet hur han eller hon ser ut.

- Barnens rättigheter tillkommer alla barn
- Vuxna har ansvar för tillgodoseendet av barnets rättigheter
- Ni ska betona att man bör berätta om känsla av otrygghet för någon bekant och trygg vuxen
- Vem ska man kontakta om man känner sig otrygg eller hotad och behöver hjälp? Till exempel:
 - Mannerheims barnskyddsförbunds telefon för barn och unga, brevtjänst på nätet och chatt
 - SOS Barnbyars Apuu-chatt
 - I nödfall 112

Differentiering

Differentiering sker inom verksamheten: var och en deltar i byggandet av trädet om barnets rättigheter i enlighet med sin egen nivå och förmåga. Uppgiften kan också förlängas genom att använda mer tid för varje punkt. Ytterligare tips om differentiering finns i materialet i timplan 1 för klass 3–6.

Hemläxa

Skrivuppgift:

1. Vad har ett barn rätt till? Nämn minst 4 saker.
2. Allt rättigheter tillgodoses inte alltid. Vad ska du göra om du märker att dina rättigheter inte tillgodoses? Var kan du få hjälp?

Tips om tilläggsuppgifter!

- Videon Vad betyder delaktighet (3,19 min) kan ni se tillsammans med klassen. Vad betyder delaktighet: <https://www.youtube.com/watch?v=1Ufws4V1P7U>
- Uppgift: pyssla ett kort om Dagen för barnets rättigheter <https://www.lapsenoikeudet.fi/sv/kampanj/veckan-for-barnets-rattigheter/skolor/7-9-klass/pyssel-kortet/>
- Uppgift: färglägg ett tåg med Barnets rättigheter <https://www.lapsenoikeudet.fi/wp-content/uploads/2020/11/LSKL-LapsenOikeudet-Juna-ruotsiksi-web.pdf>
- Video om barnets rättigheter, (Finlands UNICEF): <https://youtu.be/judFmwMqXDO>
- Sång och dans om Barnets rättigheter (på finska) <https://www.lapsenoikeudet.fi/kampanja/lapsenoikeuksienviikko/yleista/arkisto/lapsenoikeuksienlaulu/>
- Bildtavla om Barnets rättigheter, (Barnombudsmannens byrå): <https://lapsiasia.fi/documents/25250457/47071064/ALLA+BARN+HAR+RA%CC%88TT+bildta+vlorna+30032021.pdf> och sammandrag av bildtavlorna: <https://lapsiasia.fi/documents/25250457/47071064/SV-Lapsella+on+oikeus+Kuvataulujen+sisa%CC%88lto%CC%88tiivistelma%CC%88.pdf>